

Силабус
навчальної дисципліни
Психологія спілкування
2023-2024 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта. Практична психологія
Спеціальність: 013 Початкова освіта

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Рівень вищої освіти: I рівень

Викладачі	Фролова Ольга Василівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psihsologiya/composition-kaf-psihsologiya/frolova/
Контактний тел.	0953114005
E-mail викладача:	Art_divosvit@ukr.net
Графік консультацій	Консультації проводяться через тиждень: вівторок (13:00 - 14:00), субота (13:00 - 14:00).

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	Залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: спілкування, вербальні засоби спілкування, невербальні засоби спілкування, комунікативна сторона спілкування, інтерактивна сторона спілкування, перцептивна сторона спілкування, методи психологічного впливу, маніпуляції в спілкуванні, пропаганда.

Метою навчальної дисципліни «Психологія спілкування» є ознайомлення студентів з основними соціальними та психологічними теоріями та технологіями спілкування, основними механізмами та закономірностями комунікації, дати можливість студентам навчитися найбільш ефективно використовувати комунікативні засоби, пізнати, розуміти і використовувати закономірності, секрети спілкування у всіх сферах життєдіяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ» є:

- методичні - пізнання, розуміння законів спілкування людей між собою; практика засвоєння мистецтва ефективної комунікації;

- пізнавальні - розумітися в історії розвитку соціально-психологічного знання в дослідженнях вітчизняних вчених, в закономірностях спілкування та

взаємодії людей; знати способи ефективного спілкування в процесі групової взаємодії;

- практичні – формування фахових умінь спілкування: розмовляти вільно та виважено, долати без напруження будь-які ускладнення, що виникають під час спілкування, використовувати мову тіла, щоб підсилити дію своїх слів, викладати складні предмети по пам'яті або з використанням мінімальної кількості записів; підвищення компетентності майбутніх спеціалістів в області розуміння, прогнозування та уміння адаптуватися в соціальних процесах, розвинути навички ефективного спілкування психолога, як професійної якості, необхідної для роботи в практиці, оволодіти практичними навичками діагностики та проведення практичних вправ тренінгового формату.

Основні компетентності і результати навчання згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1.	Загальні компетентності	Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога. Знання фактів, розуміння закономірностей та механізмів виникнення, розвитку й прояву психічних явищ та феноменів в контексті вирішення професійних задач	Знати: фундаментальні розділи психології спілкування; основні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії. Вміти: аналізувати, систематизувати і класифікувати теоретичні підходи до вивчення психології спілкування
2	Фахові:	Здатність до ефективного міжособистісного спілкування в процесі професійної діяльності	Знати: особливості вербального та невербального спілкування, механізми та ефекти сприйняття партнерів по спілкуванню та особливості ефективної взаємодії. Вміти: організувати ефективне міжособистісне спілкування як уміння вислуховувати, сприймати та

			<p>розуміти інформацію, здійснювати зворотній зв'язок з співрозмовником</p> <p>Користуватися навичками вербальної та невербальної комунікації, спостерігати та оцінювати співрозмовників і себе в процесі спілкування.</p>
--	--	--	--

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. СПІЛКУВАННЯ В СИСТЕМІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Теоретичні аспекти процесу спілкування. Класифікація видів спілкування, функцій. Основні форми спілкування, стратегій та тактики спілкування. Вікові особливості спілкування. Вибір партнера по спілкуванню.

Тема 2. Спілкування як обмін інформацією. Специфіка процесу обміну інформацією. Засоби спілкування. Модель мовленнєвої комунікації. Особливості зворотного зв'язку. Слухання та говоріння. Невербальні канали передачі інформації.

Тема 3. Взаємодія у процесі спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. Різновиди міжособистісних контактів. Психологічний вплив на партнерів по спілкуванню.

Тема 4. Спілкування як сприйняття. Характеристика соціальної перцепції. Механізми та ефекти соціальної перцепції. Візуальна психодіагностика.

Тема 5. Порушення, бар'єри і труднощі спілкування.

Поняття про психологічний бар'єр в міжособистісному спілкуванні, його функції за Б.Паригінім. Комунікативні бар'єри, види. Причини і фактори утрудненого спілкування. Об'єктивні і суб'єктивні труднощі (аутичність, сором'язливість, відчуженість). Психологічний захист в процесі спілкування. Характеристика маніпулятивного спілкування. Маніпулятивні та актуалізаторські моделі спілкування

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СПІЛКУВАННЯ

Тема 6. Специфіка, структура та функції ділового спілкування. Ділова бесіда, переговори. Проведення зборів та нарад. Виробничі конфлікти, стилі курівництва. Переговори як різновид ділового спілкування.

Тема 7. Конфлікти у спілкуванні: причини, шляхи запобігання та конструктивного вирішення конфліктів. Сутність та природа конфлікту. Особливості конфліктів у професійній діяльності педагога. Інструменти аналізу конфліктів. Стратегія і стиль поведінки у конфліктній ситуації..

Тема 8. Педагогічне спілкування. Стилi педагогічного спілкування.

Характеристики педагогічного спілкування. Психологічна характеристика впливу вчителя на учнів: прояв уваги, прохання, вимога, оцінка дій учнів, винагорода і покарання, оцінка та її психологічний вплив, гумор. Стилi педагогічного спілкування. Поведінка вчителя в конфліктних ситуаціях

Тема 9 Міжособистісні відносини та спілкування в родині.

Прив'язаність дітей до батьків, типи прив'язаності. Стилi спілкування і взаємодії дітьми з батьком та матір'ю. Вихованні дітей в процесі сімейного виховання. Кризи сімейних відносин

Методи навчання: розповідь, бесіда, дискусія, робота в парах, захист проєктів, рольова гра, робота з кейсами.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час підсумкового контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, навчання відбувається в он-лайн формі та на платформі Moodle за погодженням із викладачем.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: не потребує
Система оцінювання та вимоги:

Предмет контролю		Максимально можлива сума балів		
		Самостійна робота	Практичне заняття	Разом
Змістовий модуль I	Тема 1	2	5	21
	Тема 2	2	5	
	Тема 3	2	5	
Змістовий модуль II	Тема 4	2	5	15
	Тема 5	3	5	
Змістовий модуль III	Тема 6 -7	2	5	7
Змістовий модуль IV	Тема 8-9	2	5	7
Поточне оцінювання		15	35	50
Залік (підсумкова контрольна робота)		50		50
Всього				100

Максимальна оцінка навчальних досягнень студента:

1. Вчасне оригінальне виконання самостійної роботи – 2 балів (загалом – 20).

2 бали – отримують студенти, які виконали самостійну роботу в повному обсязі дали обґрунтовані відповіді, використовували додаткову літературу, показали вміння формулювати висновки.

1 бал – отримують студенти, які виконали самостійну роботу частково, не в повному обсязі, відсутні висновки.

2. Поточне тестування. Всього на кожен тему пропонуються 10 тестів по 0,2 бали за правильну відповідь. Максимальна кількість балів – 2 бали за тему (загалом 20 балів).

3. Участь в обговоренні питань на практичному занятті – 1 бал (загалом – 10).

«1» балі – отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

«0,5» балів – отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

Рекомендована література

Основна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. – К. : Центр навчальної літератури. – 2004.
2. Етика ділового спілкування: навчальний посібник для вузів / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344с.
3. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; М-во освіти і науки України / Ю.І. Палеха. – К.: Кондор, 2008.– 356с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.В. Москаленко; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 623 с.
5. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник для вузів/ Ф.І. Хміль. – К.: Академвидав, 2004. – 280 с.
6. Філоненко М.М. Психологія спілкування: навчальний посібник/ М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224с.
7. Цюрупа М.В. Основи конфліктології та теорії переговорів: навч. посіб./ М.В. Цюрупа. – К.: Кондор, 2006. – 170 с.

Допоміжна

1. Етика ділового спілкування: курс лекцій/ Т. Чмут, Г. Чайка, М. Лукашевич, І. Осечинська. – 2-ге вид. – К.: МАУП, 2003.– 208с.
2. Культура ділового спілкування: навчальний посібник / уклад. Л.Г. Зубенко, В.Д. Немцов. – К.: ЕксОб, 2004. –199с.
4. Максименко С.Д. Психологія особистості. – К., 2008. – 389 с.
5. Максименко С.Д. Теоретичні засади психології особистості: генеза нужди Наукові записки Інституту психології імені Г.С.Костюка у 5-ти томах. – Т. 1. – К., 2005.
6. Скібська Л. І. Конфліктологія: навчальний посібник / Л. І. Скібська. / К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 384 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.